

кости. Недалечъ отъ тамъ, около Петричъ, на една стръмна височина надъ р. Тополница, посочватъ на *крепостта Шишманца*, гдето, както разправятъ, Шишманъ оказалъ такава съпротива на турцитѣ, че цѣлата рѣка се обагрила отъ кръвъ ³⁶. Сжщо и по Балканскитѣ върхове, напр. въ Твърдишката планина, между Сливенъ и Казанлъкъ, се виждатъ развалинитѣ на построения ужъ отъ царь Шишмана *Шишкинъ градъ*, гдето Шишманъ билъ водилъ исполинска борба съ османлиитѣ и, споредъ преданието, тѣ оставили убити тукъ до 10,000 еничери ³⁷.

Повечето отъ тия предания сж свързани съ околноститѣ на самоковскитѣ и ихтимански клисури. Грѣшка бихме направили, ако приемемъ, че въ тия предания нѣма никакво историческо съдържание; нали и народнитѣ предания иматъ сжщо свое основание. Нека добавимъ още, че и въ самия Царственикъ, съставенъ въ 1762 г. отъ българския патриотъ Паисия, родомъ изъ околноститѣ на Самоковъ, възъ основа на оскѣдни документи, но на богати предания, се споменува за сжщото това сражение. Въ Царственика четемъ, че докато траяла обсадата на Търново, царь Шишманъ се промъкналъ съ боляритѣ си и съ войска въ София, гдето срещналъ сподвижниците си отъ Никополъ, Свищовъ, Плѣвенъ и Дръстъръ. Той скрилъ съкровищата си въ единъ добре защитенъ съ окопъ и съ вода манастиръ на р. Искъръ и се борилъ съ турцитѣ още седемъ години, докато българитѣ успѣли да убиятъ въ Костенецъ „Узунъ-Мусулмана“ презъ време на раздора между Баязидовитѣ синове; разправятъ, че тогава султанъ Муса, за да си отмъсти, нападналъ Шишмана при Самоковъ и го убилъ въ боя: синътъ пъкъ на царя — Владиславъ — избѣгалъ въ Бдинъ при Срацимира ³⁸.

Това бѣгството на Шишмановия синъ съвсемъ не е измислица. То се потвърждава и отъ грамотата на кралъ Сигизмундъ, съ която той дава като даръ на *Фружинъ*, сина на покойния Шишмана, българския царь, едно владение въ Темешкия комитатъ за проявената отъ него храбростъ въ щастливи и въ нещастни походи на маджари срещу турци и срещу други врагове на държавата ³⁹.

Споменътъ за царуването на царь Иванъ Шишмана се запазилъ до началото на XVI вѣкъ. Въ мирния договоръ между Людви́гъ кралъ чехски и маджарски и султана Селимъ отъ 1 априлъ 1519 г. наредъ съ сръбскитѣ и съ босненскитѣ крепости сж изброени и: Флорентинъ (при устието на Тимокъ), Бдинъ (Бодонъ) заедно съ цѣлата областъ, по-нататъкъ „terra cesaris Sysman“ съ Орѣхово, Никополъ и Гюргево, освенъ това долнитѣ области съ Дръстъръ, Хърсово и Килия ⁴⁰.

Падането на България възбудило голѣми страхове въ Маджарско. На Великденъ 1394 г. всички маджарски знатни се събрали Буда за обсъждане на отбранителни мѣрки противъ турцитѣ ⁴¹. Сигизмундъ изпратилъ пратеници при Баязида, които да го упрѣкнатъ затуй, че той е завладѣлъ България, макаръ тя да принадлежала на маджарската корона. Баязидъ посочилъ на посланицитѣ окаяното по стени́тъ оръжие и казалъ: „Върнете се при господаря си и му кажете, че правата ми върху България почиватъ на оръжието, което видѣхте тукъ“ ⁴².

Живо почувствувала Баязидовата победа и Византия. За това допринесалъ още единъ фактъ. Всички християнски васали, подвластни на великолепния дворъ на султана въ Сересъ, а именно императоръ Мануилъ византийски, деспотъ Теодоръ Морейски, Стефанъ Лазаревичъ, Константинъ Македонски и др., се събрали и, разсърдени отъ дивото и заповѣдническо отношение на султана, решили никога вече да не